

Heid Cat zondag 50

1 verwonderen

2 verootmoedigen

3 vertrouwen

Gemeente,

Waar vragen wij eigenlijk om in dit gebed? Ons dagelijks brood. Daarmee wordt bedoeld alle nooddrift van het lichaam zegt de catechismus. Laten we zeggen: de vervulling van onze ingeschapen verlangens. Dus natuurlijk niet onze zondige verlangens, maar goede verlangens, ingeschapen. Wij zijn zo geschapen dat wij eten en drinken nodig hebben. Dat wij onderdak en kleren nodig hebben. Dat wij niet zonder slaap kunnen. Dat wij gezondheid nodig hebben en fijn vinden. Dat wij werk nodig hebben en dat dat voldoening geeft. Dat wij relaties nodig hebben en daar vreugde in vinden. Dat allemaal wordt bedoeld met brood. Maar in eerst instantie richten we ons even op brood: eten en drinken.

En dan kan zich een vraag voordoen. Deze: is dat dan eigenlijk niet een beetje vreemd? Je zit aan tafel en de tafel is al gedekt. Het eten staat voor je. En zit er nog meer in koelkast en diepvries. Of je zit in de kantine met je goed gevulde trommeltje voor je. Dus je hebt het al kant en klaar voor je. En dan ga je bidden: HEERE, geef het me. Maar je hebt het al. Ja, wat moet je dan zeggen als ze dat aan je vragen? En het zelfde kan gelden voor kleren en onderdak, gezondheid en werk en vriendschap. Als je het al hebt, waarom vraag je dan: geef...?

Dat gaat uit van een visie op het gebed die niet deugt. Namelijk dat bidden er is om God te beïnvloeden. Om God iets te laten geven of doen wat Hij anders misschien niet zou doen. Maar is dat bidden? Is bidden daarvoor in wezen bedoeld? Nee. Bidden is niet zozeer bedoeld om invloed op God uit te oefenen, maar om ons geloof te beoefenen. Bidden is er als oefening van het geloof. Om het geloof des te intenser en doorleefder te laten zijn. Oefening in geloof.

Maar hoe vaak gaat het ook niet zo bij ons? Dat je pas gaat bidden als je in nood zit. Als je ziek bent, ja dan ga je bidden om gezondheid. Als je een hongerwinter meemaakt, ja dan bid je om eten en drinken. Als je verkering uit dreigt te gaan, dan bid je dat het aan mag blijven. Als je dreigt te zakken, dan bid je om goede cijfers. Als zonder werk gekomen bent, dan bid je om werk. Maar zolang het er allemaal is...nou dan bid je ook niet zo bijster vurig. Dat is een vreselijke ziekte in ons gebedsleven. Dat je pas gaat bidden als je tekort komt. Een gelegenheidsbidder. En tegen die ziekte, die instelling die het gebed lamlegt als het goed gaat, geeft de Heere Jezus een medicijn. Hier, neem dit in, neem dit in je op en vraag, ook als het al voor je staat: Geef ons heden ons dagelijks brood.

1 verwonderen

Want dat bidden wij opdat wij daardoor erkennen dat Gij de enige Oorsprong van alle goeds zijt. Dus we bidden dan niet of God het geen wil, maar of wij mogen beseffen dat God het gegeven heeft. En dat besef dat God het geeft dat bestaat in elk geval uit vier lagen.

In de eerste plaats de laag dat alles wat er is aan gaven, door God tot stand gebracht is. Hij laat groeien en bloeien. Hij geeft inzicht om medicijnen te ontwikkelen, behandelingen uit te voeren. Hij gaf verstand of vaardigheden. Hij leidt ons leven zo, dat wij werk vrienden, verkering kregen. Aan U te danken, HEERE. En dat elke keer weer. Want dat je gisteren eten had, betekent niet dat je vandaag niet nodig hebt, dat je gisteravond slapen kon, betekent niet dat je vannacht wel zonder kan, dat je gisteren gezond was, daar heb je vandaag weinig aan als je ziek bent. Elke dag, weer hebben we nodig dat Hij geeft. We kunnen geen dag zonder Zijn gaven.

De tweede laag is deze dat je beseft: anderen hebben het niet, heel veel anderen in de wereld hebben het niet of niet in die mate als dat wij het hebben. HEERE, waarom toch? Waarom anderen wel honger, armoede, ziek, alleen en eenzaam, en waarom ik niet?

En de derde laag is dat je beseft hoe de Heere Jezus het had. En dan vooral aan het einde van Zijn leven en aan het kruis. Hij had geen kleren meer, Hij riep: "Mij dorst", Hij werd verlaten door vijand en vriend. Hij kreeg geen pijnstillers of medicijnen. Hij niet. Ik wel. Hij, de Rechtvaardige, Die altijd leefde naar Gods wil, kreeg het niet, en ik, die zondaar ben, heb het wel gekregen. Hij, die alle gaven gebruikte om Zijn vader te dienen te verheerlijken, kreeg ze niet, en ik, die alle gaven gebruiken kan om God te onteren en te ontheiligen krijg ze wel. De 3^e laag is het besef dat ik in gedachten met mijn brodtrommeltje op Golgotha ga zitten onder het middelste kruis. O HEERE, dat U het mij om Christus wil geeft.

En de vierde laag is dat God het om Christus wil mij geeft in Vaderlijke zorg. Ook deze dingen maken deel uit van Zijn Vaderlijke zorg. Van Zijn Vaderlijke liefde. Waarin Hij mij eens zal geven de hele erfenis. Van het Vaderhuis en de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Wat is dat gebed nodig. Toch? Want wat lijden we aan de ziekte dat we alles eten en consumeren en genieten zonder hier iets van te beseffen. Volstrekt gedachteloos. Zonder bij deze lagen stil te staan. Vanzelfsprekend. Je gezondheid, je huwelijk, je vrienden, je eten, je kleren. Alsof we een dier zijn. En nog een stap verder en wij gaan zelfs murmureren. Zoals Israel deed over het manna in de woestijn. Je wordt er ontevreden over. Altijd hetzelfde. Waarom nooit eens wat anders?

Gewoon brood, deze gewone kleren, en deze man of vrouw, en dit werk. Ontevredenheid slaat toe en sluipt naar binnen. Soms, lijkt het wel, moet je eerst ziek zijn om gezondheid te waarderen, eerst honger hebben om eten te waarderen, zorgen hebben om slaap te waarderen.

Hier, zegt Jezus. Medicijn. Bid maar: geef ons heden ons dagelijks brood. Om die ziekte van vanzelfsprekendheid en ontevredenheid te bestrijden. Calvijn zegt dan en in dit verband: daarom heeft de gelovig meer smaak van een kruimel dan de goddeloze van een heel brood. Daarom smaakt een gelovige een bruine boterham beter dan de goddeloze een heerlijke taart. Want de gelovige proeft er de gave Gods is. Gods Vaderzorg in Christus in. Voor de gelovige is het allemaal voorsmaak van de volle erfenis. Maar de goddeloze kan dat niet proeven, proeft dat ook nooit. Voor de goddeloze zijn het de restanten van het verloren paradijs. De goddeloze zal pas gaan vragen als hij het mist. De rijke man in de hel: geef mij een druppel water om mijn lippen te verkoelen want ik lijd pijn in deze vlam. Dan pas.....

Als ze er nou nog eens naar vragen, is daar toch wel wat van te zeggen. Wat meer dan: nou, ja wij zijn dat nou eenmaal gewend. Bid maar: Heere, geef mij dan vrijmoedigheid en gedrevenheid om ervan te getuigen.

Dan zien we gemeente, dat de overgang ook niet zo groot is als het lijkt. Van de eerste drie beden naar deze vierde. Op het eerste gehoor zou je kunnen denken: die eerste drie beden zijn moeilijk, heel geestelijk. Uw Naam, Uw rijk, Uw wil, om daar je leven voor over te hebben. Dan is geef ons heden ons dagelijks brood maar een beetje gewoontjes, een stuk makkelijker ook. Vergeet het maar: ook het eten van je brood, het omgaan met de alledaagse dingen is een geestelijk iets. Daar is gebed voor nodig om dat te kunnen doen zoals God het vraagt, want zondig ik met elke hap die ik neem en elke stap die ik zet.

2 verootmoedigen

Waarom bidden om dagelijks brood als het al voor je staat? Tweede antwoord. Opdat we erkennen dat onze zorg en arbeid, en dat Uw gaven zonder Uw zegen ons niet gedijen. Ons niet echt van nut zijn, niet echt ten goede dienen. Dat is de erkenning van onze machteloosheid. Verootmoedigen dus. Want zonder Gods zegen gaan we met alle dingen de verkeerde kant op.

Daarom bad Agur ook: armoede of rijkdom geef mij niet. Wat het opvallend maakt en zuiver is de reden die Agur erbij noemt. Waarom geen armoede. Opdat ik dan niet stele en de Naam van mijn God aantaste? Ik zou in paniek kunnen raken, moedeloos kunnen worden,

opstandig. En waar zou ik dan niet toe in staat zijn? Als ik tegenslag krijg dan zou ik kunnen gaan stelen. Of in elk geval op de gedachte kunnen komen. Of ik zou iets anders kunnen gaan doen wat God verboden heeft: ik zou kunnen gaan spieken op school, ik zou naar occultisme kunnen gaan om toch beter te worden, ik zou sexuele genieting kunnen zoeken buiten het huwelijk om toch bevrediging te krijgen. In armoede kan een vuile bron zich openen en een stroom van ongerechtigheden voortbrengen.

Dan tast ik Zijn Naam aan dat Hij de Getrouwe is en de Machtige. Dan doe ik Hem smarten en verdriet aan. En ik zou Uw Naam aan kunnen tasten doordat ik anderen aanleiding geef om op U af te geven. Als ik, christen, kerkganger, in paniek raak, en ik steel, of ik klaag of vloek, of ik werk met mijn ellebogen, of ik pleeg fraude, dan zullen anderen wel denken en zeggen: dat is nou die kerk van God. Dan liever eerlijk zonder kerk en God dan zo slinks met kerk en God. En Uw Naam, eer, wordt aangetast. HEERE, dat zou zo maar kunnen gebeuren.

Jezus reikt ons dit gebed aan. Geef ons heden ons dagelijks brood. Zonder Uw zegen is het niet goed voor me. Geef Uw zegen erbij als ik weinig krijg.

En in rijkdom? Heere geef mij dat niet zegt Agur, want ik zou zat zijnde U vergeten en zeggen: "wie is de HEERE?" Want als je alles hebt wat je hartje begeert en alles gaat voor de wind dan kan het zo goed gaan, dat je een gevoel krijgt: ik kom niks tekort. Ik voel me goed en fijn en gelukkig. Wat kan God nog toevoegen aan mijn leven? En waarom zou ik mijn levensgeluk laten vergallen door gedachten over schuld en oordeel en eeuwigheid? En je voelt je zo gelukkig en goed dat je je niet in kunt en wilt denken dat het morgen heel anders kan zijn. Dat je morgen zou kunnen sterven of dat Jezus terugkomt. En er ineens een einde aan is. Dat kun je je toch niet voorstellen. En bovendien het gaat zo goed en alles zit mee waarom zou ik naar God luisteren en Hem zoeken? Het gaat nu toch ook goed. Je merkt toch niks van toorn van God, of van straf van God. Dat valt allemaal best mee, ook al leef je heel niet zo serieus met God, het kan toch best goed gaan met je. Hoevelen zijn er door rijkdom voorspoed al niet van God en Zijn dienst afgegaan? Zijn er eeuwig door verloren gegaan? HEERE, dat zou zo maar kunnen gebeuren.

Jezus reikt ons dit gebed aan: Geef ons heden ons dagelijks brood. Zonder Uw zegen is het niet goed voor me. Geef Uw zegen erbij als ik veel krijg.

Als je dat nu zo overdenkt, dan merk je Agur is een man die zich

nergens te goed en te vroom voor acht. Hij kent zichzelf als een man die zou kunnen stelen als hij arm is en God zou kunnen vergeten als hij rijk is. Kennen wij onszelf ook? Of denken we: nou, nou zo bont zal ik het toch niet maken, stelen als ik arm ben, hoererij als ik een slecht huwelijk heb, fraude als ik klem zit, dat zie ik mezelf nog niet doen..... En ik, ik geloof niet dat ik God vergeten zal, al krijg ik het druk en drukker en al gaat het goed en beter, nee, God vergeten zie ik mezelf nog niet doen. Dan kennen we onszelf niet. We weten niet hoe dun het ijs is van onze godsdienst. En we lopen maar verder en verder...tot we erdoor zakken....

Geef Uw zegen bij Uw gaven. Dan zal armoede mij dichter verbinden aan de HEERE, mij afhankelijkheid leren en leren het betrekkelijke van het aardse te zien en temeer het hemelse te zoeken. En rijkdom zal mij dankbaar maken en ertoe leiden dat ik juist meer uit ga delen. Dat ik rijk word in goede worden om anderen te helpen, erin mee te laten delen. Hoe meer ik heb en kan hoe meer ik voor anderen over kan hebben. Geef Uw zegen bij het brood.

3 vertrouwen

Waarom bidden: geef ons heden ons dagelijks brood als het vaak al voor ons staat? Ten derde opdat wij ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op U alleen stellen. Want wij zijn zo geneigd om ons vertrouwen, onze gemoedsrust, te bouwen op mensen, op voorraden, op hoe we ervoor staan. Hoe kun je merken en weten of je dat doet? Nou dan gaat de regel op: hoe beter je ervoor staat, hoe minder je bidt. Want als we er goed voor staan, of als we kundige mensen rondom ons hebben, dan rekenen we er niet mee dat het nog anders kan gaan. Dat komt niet meer voor in onze gedachten. En dan gaat de regel op dat hoe slechter je ervoor staat, hoe onrustiger je wordt, hoe paniekeriger en tobberiger. Je kunt je gedachten er niet vanaf trekken, je blijft maar denken en tobben: het gaat verkeerd. Dan hangt je vertrouwen, je gemoedsrust ervan af hoe je ervoor staat.

Dat is een ziekte, zeg maar een geestelijke epidemie, waar elk mens van nature aan lijdt. Ziektekiemen die woekeren in ons hart en in onze gedachten. Jezus biedt medicijn aan: bid maar: geef ons heden ons dagelijks brood. Leer ons op U vertrouwen. In voor- en in tegenspoed.

Want voorspoed, er goed voorstaan garandeert niks. Want kijk, je kan een prachtig slaapkamermeublement hebben, maar als je niet kunt slapen maar ligt te tobben heb je er weinig aan. Je kunt geweldig lekker eten hebben, maar als je maag van streek is smaakt het niet of je moet het weer uitspugen. Je kunt geweldige oogst hebben staan, maar een

verpletterende hagelbui en je kunt niks binnen halen. Je kunt het beste vee hebben, maar één mond en klauwzeergeval en daar gaat alles. Je kunt super goed zijn in wiskunde, maar één keer een black-out en je verprutst alles. Je kunt kerngezond zijn en één stolseltje en er is een hersenbloedig of je sterft.

O HEERE, leer mij dat beseffen. Dat ik mijn vertrouwen van Uw gaven aftrek, daar niet op laat steunen, daar niet op rust.

En in tegenspoed mag ik toch weten dat de HEERE alle dingen doet medewerken ten goede. En dat doel die belofte wordt niet verhinderd door tegenslag of gebrek aan middelen. De HEERE is zo machtig dat ook, dat juist noodsituaties daaraan dienstbaar zijn. Daartoe zullen dienen om Zijn macht temeer te laten schitteren. In het vervullen van al Zijn beloften. Daarom lag Petrus die nacht, die nacht voordat hij terechtgesteld zou worden, te slapen. En Petrus was getrouwd, en Petrus had een taak in de gemeente, hoe zou het daarmee verder moeten? Maar Petrus lag en sliep gerust van 's HEEREN trouw bewust. De HEERE laat alle dingen medewerken ten goede en zal uitkomst geven.

O HEERE, leer mij dat beseffen. Dat ik mijn vertrouwen op U stel. Letterlijk staat er: dat ik mijn vertrouwen samenbundel op u. Alsof je gedachten een bundel pijlen is die je allemaal dezelfde kant op wil bundelen. Allemaal gericht op God. Elke gedachte, zodat er geen spoortje overbezorgdheid overblijft.

Geef ons heden ons dagelijks brood. Geef ons genade om op U te vertrouwen. Wat is dat nodig. Wat is dat medicijn nodig! Om dan zo alle zorgen voor Hem neer te leggen. Alle zorgen als echt geen brood is, geen gezondheid, geen werk, geen relatie, geen kleding en onderdak. Alles in het ruim van het schip. Het schip van het gebed dat vaart naar het Vaderhart van God. Alles wat mij zou kunnen laten tobben overbezorgd doet zijn. In het ruim van het schip. Met aan het roer: Uw wil geschiede, Uw rijk kome, Uw naam worde geheiligd. Dat geeft rust, rust in God, vertrouwen op Zijn macht en belofte.

Daarom zou het kunnen zijn dat dit de vierde bede is. Dat het na de drie beden met Uw, Uw Naam, Uw rijk, Uw wil, begint met: geef ons brood. Want je zou denken: is vergeef ons onze schulden niet belangrijker? En leid ons niet verzoeking maar verlos ons van de boze? Waarom staat dat brood voorop? Allereerst omdat de HEERE als een Vader ook zorgdraagt voor die ingeschapen gevoelens en verlangens. Die ons mens, schepsel, het meest eigen zijn. Nou God is Vader, Die weet wat van Zijn maaksel zij te wachten. Maar daardoor ook om dit ahw eerst van ons af te nemen. Die overbezorgdheid. Zodat dan de weg

vrij is om bezig te zijn met vergeving en verlossing. Want dat herkent u, herken je toch wel? Als je druk bent met je dagelijkse zorgen voor dit leven, voor je gezondheid, voor je werk, voor je school, enz., dat drukt voor je het weet, de zorg voor vergeving en verlossing naar de achtergrond. Je moet maar eens een voorbereidingsweek hebben op het Heilig Avondmaal, waarin je zorgen hebt rond gezondheid, werk, school enz. Ziek zijn, spanning op je werk. Je komt aan de eigenlijke voorbereiding niet eens toe. Het schuift er tussen en ervoor. Kijk, daarom zegt de HEERE, geef nou eerst al die zorg om dat dagelijks brood aan Mij. Vertrouw op Mij. Dan hoef jij je daar niet overbezorgd om te maken. Dan ben je dat kwijt. Dan kun jij je des te meer bezig houden met waar het echt om gaat; de vergeving van je zonden elke dag weer met Mij in het reine komen. De verlossing van de boze elke dag weer strijden tegen het kwaad van zonde duivel en eigen hart. Daar heb je al je gedachten en aandacht voor nodig. En daarom, leg die zorg om het brood eerst in Mijn handen. Geef ons heden ons dagelijks brood. Leer ons op U vertrouwen. Opdat vergeving en verlossing de grote dingen voor je leven zijn elke dag.

Amen